

„Dēli“ dodas uz Āfriku

KA BEIDZAS 5 LATVIEŠU SKOLAS ZĒNU DĒKA

Vēstule no Augustdoras Vācijā.

Pieci latviešu zēni Vācijā gribēja pavadīt Ziemsvētkus Āfrikā. Jau decembra pirmajā pusē tie devās ceļā. Ceļojums sākās no Augustdoras, Vācijā, lai pāri Gisenai, garām Bodenes ezeram, cauri Dienvidfrancijai dotos uz Gibraltaru, un no turienes ar pašu sietu plostu pārpeldētu uz Tanžeru. Varētu vēl aprakstīt arī tālāko maršrutu, bet nav nozīmes, jo šis Āfrikas ceļojums beidzās divi dienu laikā netālu no Padebornas.

Zēni ir 10—14 gadus veci, Augustdoras latviešu tautskolā audzēkņi. Katrs no tiem uztaisījis 30 bultas, izspīlējis šaujamo loku un lietpratīgi uzasinājis nazi. Jā, šī asmeņa asināšana vien prasījusi veselu ritu. Kamēr zēni grieza tecīlu, internāta pārzīpa Ābolaņa dzīves biedre atrada bultas. Nezinot, kādam mērķim tās nolemtas, viņa tās nodeva internāta meitenēm iekuriem. Bet zēni prata bultas no meitenēm dabūt atpakaļ. Kā katrs „liels“ ceļojums, arī šis nevarēja būt bez sarežģījumiem un zēni vingrinājās konspirācijā.

Dalībnieki sarunājās slepeni. Pāris citus, kas par ceļojumu uz zināja, bet paši tajā nepiedalījās, pievaldīja ar draudiem. Pazīstot pieaugušo nelabvēlību, segas, kas nepieciešamas ceļā pārnakšpojumiem, nogādāja jau iepriekš vienā Teitoburgas meža tuvējā stūrī, uzvelkot tās ar virvi koka galotnē. Pēdējās pusdienas ieturēja pamatīgāk nekā citām reizēm: gājieni līdz Vidusjūras krastam prasīja spēku un izturību. Vēl apsprieda ceļojuma iespēju auto-

mašīnā un vienam dalībniekam uzdeva paņemt atslēgu no tēva mašīnas. Tas to tomēr neizdarīja un ceļojumā nepiedalījās.

Zēni turējās tomēr braši. Pirmajā diennaktī viņi nesoļoja 30 km. Kāds bij. latviešu leģiona virsnieks domā, ka tas tīri labs veikums. Tikai nakts bija lietaina, un tas labo omu smagi bojāja. Decembra drēgnums sagula jau pirmajā naktī kaulos. Lietus nepārstāja.

Radās klāt arī citas neveiksmes. Pietrūka maizes. Zēni piedāvāja vācu zemniekiem sviestu apmaiņai pret maizi, bet tie šādā veikalā neielaidās. Kādā ciemā, tikko tie parādījās, kāds iesaucās: „Tie taču ir tie paši pieci no Augustdoras!“

Bija sācis darboties radio un vācu policijas aparāts. Bilefeldā policija brīnījās, ka šis „Āfrikas ceļojums“ sācies pirms Ziemsvētkiem, jo parasti šādi gājieni sākoties tikai ap Lieldienām, kad skolas izdala liecības. Šim gājienam turpretim bija citi, vai kā domā zēni, cēlāki motīvi: viņi gribējuši rēdzēt zemes, par kurām bija daudz sapņots, lasīts un pārdomāts. Neutrūcis pat plānu, kā sagūstīt pērtiķus.

Stāvoklis vācu policijas dēļ kļuva nelāgs. Vācu zemnieka sauciena dēļ zēni bija izbiedēti un iebēga mežā. Gudroja par tālāko. Atklātus ceļus lietot šķita nedroši. Ceļa atstatumi izrādījās lieli. Nekas labs neiznāks, — domāja ne vairs viens, bet vairāki.

Sagatavošanās bij notikusi rūpīga, apsvērts daudz, — pat kāds ezis bij cepināts mālos uz uguns-kura, lai pieradinātos uztura pārmaiņām, un tomēr lieta izrādījās sarežģītāka.

„Dosimies mājās“, pāspruka

vienam. Uz lielu pretestību tas neuzdūrās.

Netālu no Augustdoras internāta zēni atvāza nažus, lai nogriestu bērza rīkstes. „Pasniegsim tās inspektoram, gan viņš zinās, ko iesākt,“ noteica viens. Un tā arī izdarīja. Zēni nostājās inspektora priekšā ar rīkstēm.

Rīkstes tomēr palika nelietotas.

„Pelņījuši būtu nevien par to dēku, bet arī par to šokolādi,“ piebilst kāds apstākļu pazinējs. Izrādās, ka kāds no zēniem „nocēlis“ jau agrāk vācu tirgotājam prāvu kasti šokolādes. Viņš domājis turklāt nevien par sevi, bet arī par tuviem cilvēkiem: māšelei uzticēts sainītis ar uzrakstu: „no dēliem Āfrikā“. Tas bijis jāpasniedz mātei Ziemsvētku vakarā. Nevienam no „dēliem“ vecāki nedzīvo Augustdorfā, bet gan Lībekā, Šongavā un Bilefeldā.

Vēl piebilstams, ka zēniem bij jāstājās vācu policijas priekšā. Par to gan viņi nerunā, bet tomēr tā būs bijis, ka pusstundu katrs nosēdējis krēslainā kambārī aiz restēm. Sods tiem nosacīti atlaists, bet ar brīdinājumu, ka nākamais „Āfrikas ceļojums“ varētu nobeigties labošanas iestādē.

Pāri Augustdoras priedēm nolaidies Ziemsvētku klusums... Svētku noskaņa ar svaigām vēsmām izklaidējusi gan sarūgtinājumu, gan izbīli. Vienīgi kāda maza meitene vēl skaišas, ka tā pamesta un gājienā uz Tanžeru „un tālāk“ nav pēmta līdzī.

Augustdorfā, decembrī.

—Bit.—

Laiks 29.12.1954

